

JADRANSKA ZARJA.

Političen, podučiven i kratkočasen list.

Ishaja dvakrat v
mesecu, vsako
1. in 3. nedeljo.

Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik:

G. H. MARTELANEC.

Naročilna štampa
za celo leto
1 rtd. 90 kr.

Prejemajo se za plačilo vsakršna oznanila tudi v neslovenskem jeziku. Plača se za vsako natisno vrsto vsak krat 6 soldov, povrh tega še 30 s. za kolek. — Naročilna pisma, oznanila, dopise in reklamacije naj se pošilja izključljivo vredniku Martelanecu. — Posamni listi se prodajajo po 55 soldov: v Trstu v tobakarni nasproti c. k. pošti; — v Vrđel v tabakarni nasproti pivovarije.

Nesreča med ženami.

Ker Regen mož ljubljanski večkrat v svojem blattu s tako Esopovo basnijo pobrba, da bi ž njo Slovincem še večji smrad napravil, naj tudi mi „Zarjinim“ čitateljem z eno tako basnijo postrežemo, ktera je živa podoba nesrečnega naroda slovenskega, nesramnega Deschmannovega binavstva, kakor tudi ogledalo pravih i krivih prijateljev tep-tane Slovenije.

Neki človek — pripoveduje stari Esop — živel je v divjem zakonu z dvema ženskama, od katerih je bila ena še prav mlada, druga pa uže stara babenca. (brrrr!) Mož (pa ne Regen mož!) ni bil ne premlad, ne prestar, ampak v najboljših letih; vendar je imel uže precej sivih las na glavi. Ko so tako skupaj živeli, mu je stara, suha beloglavka, kader koli je mogla, črne lasi iz glave pulila, da bi kaj skoro njej ednak beloglavca postal i vsled tega njo rajši imel. Mlajša donda, to zapazivši, hotela se je tudi ona možu prikupiti, torej mu je pri vsakej priliki bele lasi iz glave skubla, da bi njej ednako mlad izgledal ter njo bolj ljubil. — Tako ste babenci ubog-ga moža vsaka po svoje tako dolgo skubli, da je revež sčasoma ves gol in oskuben postal, i da je bil vsled tega od vseh ljudi zasmehovan i zaničevan. Tako Esop. —

„Prav se je možu godilo“, morda marsikdo poreče, „zakaj je v divjem dvoženstvu živel, mesto da bi si le edno, sebi primerno ženico izvolil, pošteno se ž njo poročil ter mirno, veselo i zadovoljno

ž njo živel?“ Pa nesrečni ta mož ni nikdo drugi, ko narod slovenaki, a oni dve babenci, ki ga vsaka po svoje neprenehoma skubiti, ste: **giovine Italia**, pa stara grešnica — **Germania**. Mlada laška flandra skubi ubogega Slovenca od edne strani, da bi njej ednak postal, se poitalijančil ter njo najbolj ljubil; — stara grešnica Germanija obdeluje in obira ga neumorno zopet od druge strani, da bi se kaj skoro ponemčil, ponemčen v njene stare kosti se zaljubil ter iz ljubezni do nje se pogubil. Narod slovenski je tičal v prošlem času v nekakovej otrpnosti i nezavednosti, kar mu je bilo od samih zapeljivk narejeno; torej se ni mogel dosti braniti, ko ste ga pohotni babenci skubli in obirali. V poslednjem času še le — hvala Vodniku i drugim buditeljem kakor vedno večim habjim sitnostim — se je Slovenec predramil. Oči mu so se odprle. Jel se je ogledovati i spoznavati, da, ako se babjih ljubeznjivosti ne reši, bi ga sčasoma golega in oskublega v naj lepših letih vse na svetu zaničevalo i zasmehovalo. Spomnil se je tudi, da ga ne le lastna korist i poštenje, ampak tudi sveta dolžnost veže — zapeljivkama slovo dati, ker je še živa njegova lepa, poštena i njemu poročena žena — **mila Slovenija**, ki je njegova slika i prilika i ktero je bil, od sleparskih tujk o-mamljen, v poprejšnjem času sramotno zapustil i zavrgel. Nij se torej dosti umišljal, temveč kar hitro je sklenil tujkama slovo dati i svojo pravo ženko nazaj vzeti. Kar je sklenil, to je tudi storil: soprugo si je poi-skal ter jo slovesno v svojo hišo nazaj pri-

peljal. Ko jo je bil našel i jo odpuščenja prosil zaradi tolike jej storjene krivice, se je mati Slovenija veselja jokala ter mu zmoto njegovo srčno rada ljubeznjivo odpustila. Zdaj se mož ne more njene lepote i dobroti načuditi i ne gre mu v glavo, kako so ga šmentane tujke tako preslepeti mogli, da je bil zavoljo njih takega angela zapustil i zavrgel. Očitno pred vsem svetom jej je obljubo ljubezni i zvestobe slovesno ponovil ter pred živim Bogom s prisego poterdil, da rajši pogine, nego da bi jo še kdaj zapustil ali zvestobo jej prelomil. — Zdaj mu se je kazalo čisto novo, veselo, srečno i zadovoljno življenje; toda še nij pretekla čas skušnje i britkega trpljenja. Razžaljane tujke u-zdignile so se namreč kar na enkrat kakor stralovite furije zoper njega, zlasti pak zoper ženko njegovo. Da bi si zmago zagotovili, najele si so celo kopo takovih dohtarjev, ki so vsi lažnjivi i jezični, dasiravno nijso vsi učeni, nekteri izmed njih namreč, tako imenovani vrhniški ednostojolci, še svojega imena podpisati ne znajo. Ti vsi mu zdaj kaj sofisticno i rabulistično dokazujejo, da ne sme več svoje prave, sebi poročene ženke, ktero je bil vže tako rekoč popolnoma zavrgel, nazaj vzeti i da pravica ne dopušča, da bi tuje gospé, ktere so vže toliko časa v njegovej hiši gospodovale, se zdaj enej zavrženej babenci umakniti morali. Ko jim je pa naš Slovenec razložil, da tujk sicer ne sovraži i da jih hoče še zmeraj pri hiši obdržati, toda ne več kot ženke i gospodinje, ampak le za dekle i pomočnice pri mnogovrstnih opravilih... bil je ogenj

Podoknica.

Čuj me, sliši, dekle milo,
Rožnih lic i zlatih las:
Tvoje me oko ranilo,
Da ga ne ozdravi čas.

Za teboj me srce gnalo,
Le za tebe bilo je;
Tebi zvesto bo ostalo,
Izneveri se ti ne.

Ko prebirajoča strune
Pevaš sladko i nežno,
V svitu skrivnem blede lunc
Jaz poslušam te pazno.

Solzijo se mi očesa,
Srce radost mi topi:
To ljubavi so nebesa,
Kih nikdo še čutil ni.

Če vihar osode jezni
Hotel naji bi ločit',
Ne vgrabi srca ljubezni,
Dokler mi ne neha bit'.

I ko britko uro slednjo
Duh me moj zapuščal bó:
Draga! tvoj spomin na vedno,
Gorel bude v njem svetlo.

Av gust Leban.

Spominki Tržaški.

II.

„V imenih je najstarija povest.“

Chabor, Taber?

Ko je stari poštnjak Job na gnojnišču čepel, izrekel je veliko resnico: „Boj je — človeško življenje na svetu.“ Bi kdo mislil, da je bil Job Darwinist, ali je pa Darwin prebiraje Joba prišel na čudno misel spisati nam glasovito delo „the struggle of life“ (strukle za likof? ne!) „boj za življenje“. Pa nočem tu reševati slavnega Angleža i njegovih nazorov, je li res ali ne, da so vse veče živali v boju za svoj obstanek dospole do one stopnje organske različnosti, na kterej je vidimo sedaj, — nego drugi boj med „živalmi s pametjo obdarjenimi“, kakor se je nekim zljubilo imenovati človeka, dosteva se mi mnogo sanjivejši. Ako onega nekakovi uženjaki ne dajo veljati, gotovo pa mora tega vsak pametnjak priznavati. V neprestanim borenji za svoj obstanek, koliko je rodov že izginolo iz obličja semlje, in drugi čversteji so njihova mesta zasedli.

V enakih mislih sem bil večkrat vstopljen, ko sčim kot osmošolec po dnevnem trudu „sam samcat“ sprehajal se po „čelavru“ tržaškega gradu ali „Tabra“. Taber? dal tako se je sral v starih časih tukajšnji tržaški grad. Letos, 1870, je štiristoletnica njegovega

pocetka, ker ga je dal cesar Miroslav IV. zidati leta 1470. Neki zgodopisci tržaški pravijo, da je mesto tržasko bilo zidano v znožju brega Tiber (Agapito Cratej), drugi pa da se je imenoval ta hrib, na ktere-m je grad zidan, „Chaboro“ (dr. Kandler *Storia dei Patrij di Trieste* pag. 14, 15, 19; pa vendar pag. 54 pravi „Taber“). Kaj je pravilneje? Menda vendar Taber i ne „Kaboro“, ali ker prvo diši preveč po slavjanskem, zato se je trnu ostrina odbila, da ne bi zbadal v oči.

Krasen je pogled nad mestom in okolico, ako od Kozlerjeve gostilnice („monte verde“) se vspneš gori po „gorostasnih stopnicah“ (scala dei giganti) proti tržaskemu Tabru. To ti guči in samj pod teboj v dolu, kakor deroča reka, ki jezno valove proti morju podi.

Marsikteri poletni večer sem prihajal na oni prostor ki se sprostira od nove kapucinske cerkve do grada ter na kamnu sedé zrl zdaj doh na hiše, zdaj daleč tje na obzorne krasne gore, ki so vse zarudele, kadar jih je poljubljalo zahajajoče sonce, menda zato ker jih je bilo sram, da so gole. Tam daleč grad Devin, potem vilinski Miramar. — Vkup se drže Kontovelj (Mogilna) in naprej vse gore ki se vlečejo daleč tje v Istro in so se nekedar imenovale „Vena“; pa dan deneš nij več tega imena razen na obeh straneh „bele ceste“ ki od „vrha“ pelje skoz Opčine. Tam imenujejo kmetje polje kar ga je ob cesti „gorenja in dolnja Vena“, ali pa „Venah“. Sicer pa so imena današnja (in menda tudi nekdanja) vsa druga. Hribi ki se čelavru

v strehi i pričel se je ravs i kava, da nikdar tega. Razkašeni tujki oskrbeli ste si vse polno šlehtaulerjev, konstitucijerjev, forsteborjev, wemigharmonistov i ultramarinskih progressistov i steistov, kateri venomer očitno i zavratno udrihajo zdaj po moču, zdaj po ženki njegovi zahtevaje za svoje sorodne tetke vso staro oblast v Slovenčevj hiši ali vsaj ravno pravo z zavrteno Slovenščino. Med kričoni i udrihaci temi odlikuje se najbolj nekdanji iskreni častitelj Slovenije — iskarjotaki g. Regenmož, kateri svojo nalašč za ta posel ustvarjeno batino, da bi mastneja bila, bolje se prijemala i tudi vidljivo znamenje po sebi zapuščala — vsaki dan posebej v svojem blatu namaka, kajti smrdljivo "blato" djavolskega nasprotovanja i podpihovanja je taisti element, iz kojega Regenmož v poslednjem času vso svojo moč i modrost zajema. Ker imata pa tudi naš mož i ženka njegova sila mnogo zvestih prijateljev pomagajočih jima boj biti za toliko pravično reč, nij čuda, da v nesrečnej Slovenčevj hiši v poslednjem času mesto miru i sprave mnogokrat le pika-pok vlada. Poveljnik tetkinih frakonosev miroljubni general Figamož tako-le svojo blatno armado navdušuje: Slavni možje v fracih! Dobro mi je znano, da ste vi meni ednako prijatelji miru i sprave, prijatelji onega zlatega miru, kakoršen je poprej po Slovenčevj hiši vladal, ko so še izključljivo le naše tetke v njej hlače nosile, samovlastno i neomejeno gospodovale ter Slovenca, ki je bil onda še krotak, ponižen i pohleven ko jagenjček, tako ljubeznjivo skuble.

(Konec prib.)

Juri s pušo pred porotno sodbo.

Prva tožba

16. decembra 1869.

(Konec.)

Potem predsednik zatoženca vpraša, ako ima proti razpravi državnega pravdnika še kaj ugovarjati.

Vsled tega zatoženec Martelanec pobija pravdnikove dokaze tako-le:

„Ako bi bil jaz pravnik ali v pravoslovju vsaj nekoliko izurjen, odgovarjal bi na govor državnega pravdnika tako točno, da bi on moral popolnoma premagan zapu-

stiti borišče; ali nikoli nisem se pečal z postavami in njihovimi paragrafi, kar mi sicer prav nič žal ni. Ako mi ne bi pomanjkovalo juridične zvednosti, razložil i razvil bi državnemu pravdniku na drobno, kako je neprikladno i krivično, da v svoji razpravi stvari, kakor so se zares prigodile, skoro popolnoma prezira, ter se upira na same negotovosti i nedoločnosti. — Da so slovenski kmetje turnarje na Jančjem pretepli, jim „fano“ in bobenček vzeli, to je celo „Laibacher Talgblatt“ razširno pripovedoval, zakaj torej „Juri s pušo“ nebi smel o tem govoriti? — — Laž je, da se v „Zlati abedi“ slovenski kmetje hujskajo, naj turnarje, kadar bodo ponavljali svoje izlete, vnovič napadejo, temveč se v njej turnarji dobrovoljno opominjajo, naj več ne hodijo na kmete, kajti slovensko ljudstvo nikakor ne bude na svojih hribih mirno gledalo babajoče se nemške zastave. Naj bolj smešno pa je konečno prašanje državnega pravdnika, kaj bi gospodje porotniki temu porekli, ako bi slovenski okoličani napadli laške telovadce? Po mojem mnenju mora biti porotnikom vse enako, ako sodijo o tem ali unem slučaju, njih razsodba mora izvirati iz osebnega prepričanja, — ne glede na narodnost in vero, — mora biti popolnoma nepristranska! Sicer pa omenjeni napad spada pred druge sodnike, tukaj gre le za humoristično „abedo“, ki je zajemala svoj zadržaj iz dogodbe na Jančjem. in z mirno vestjo moram reči, da imajo vzroki moje zatožbe jako prhko podlago, to prepričanje pričakujem tudi od gospodov porotnikov. — Včeraj iz Celja dospevši telegram, da so ondotni porotniki slavnega vrednika „Slovenskega Naroda“ spoznali za nekrivega, daje mi nado, da bude tudi naše gospode porotnike navdajal isti svobodoin pravicoljubni duh, kakor celjske. in v tej nadi priporočujem se vaši nepristranosti.“

Po tem kratkem govoru primerja prvo sednik govor državnega pravdnika z onim zatoženca, predlaga porotnikom 11 vprašanj, opominjaje jih na resnobo njih današnjega opravila. Kakor je uže znano, so porotniki vse vprašanja zanikali, in po tej razsodbi je vrednik Martelanec za nekrivega spoznan, in „Juri s pušo“ se je zločinstva, ki so mu nakanili ljubljanski nemškutarji na vrat obesiti, popolnoma očistil.

(Prihodnjč začnemo popisovati drugo tožbo.)

Iz Gorice 10. marca. 24 pret. meseca je naše politično društvo „Soča“ sopen imelo občni zbor. Na dnevnem redu je bila volitev predsednika i dveh odbornikov. Za predsednika je izvoljen enoglasno g. Dragotin Dr. Lavrič.

Nadjamo se pod novim predsednikom boljšega vspeha, kajti vsak Lavričev narodni čin, vsak njegov govor, vsak izraz rasodova nam svobodno misel; naj nam torej on kaže pot iz hlapčevske sužnosti do — zlate svobode. Posebno sedaj, ki se naša popred vzajemna politika tako neusmiljeno na kose trga, ki tako potrebujemo značajnih mož, to nam priča Beč, v kojem nekaj slovenskega plevela i lulike rase, — sicer zahtevamo: domū z tem blagom. Slovenci! pustite ga tam, bude vsaj v Sloveniji žito čisto ostalo.

Za odbornike sta izvoljena narodnjaka gg. Franjo Ferfila in J. Beltram.

Na vrsto je prišla dalje prošnja i pritožba do Carja samega zaradi neizvršitve §. 19. — Vnel se je o tem prav parlamentaričen boj. g. Klavžar jej je oponiral, čes, da smo tega naj bolj sami krivi, da naši prvaki večidel so le v besedi Slovenci, djansko pa vender v ptujem jeziku uradujejo, še clo imajo nad njih pisarniških vratih nemške napise, in da v deželnem odboru ljubljanskem se je do naj novejšje dobe nemški uradovalo, ki bi sicer moral biti izgled vsem slovenskim uradnijam. Predlagal je torej naj bi se popred izdala podučivna knjižica o rabi postav i naših pravic, za prosto ljudstvo.

Spodbijal je ta predlog g. Dolijak, da kako bodo naši uradniki slovensko uradovali, ki so večidel tujci i ako tudi slovenski umejo, kako bodo slovenski pisali, ker nimajo ljubezni do sl. národa i našega kmeta le psovati znajo; torej prva je, da nam dajo slovenske ali vsaj našeje reči pravične uradnike, potem bude že šlo. Predlagal je torej naj se prošnja le pošljé, ta predlog ja enoglasno obveljal, potem ko je tudi g. Klavžar od svojega odstopil.

Predlagal je slednjč en ud naj bi se prošnja do N. Veličanstva po kakem naših poslancev izročila, ali zbor se je enoglasno proti tem izrekel. Živ dokaz koliko zaupanja imajo slov. poslanci v Beču. Poslala se lod kaligrafično pisana raji po pošti.

Kakor je mestno starešinstvo pri zadnji seji sklenilo, ima se Gorica že v prihodnje

spenjajo so: Selevoc, Bušelj, Kokonelj, Majnik, Parkljev hrib („monte spaccato“) itd.: spred pa je „Farent“ (Boschetto), takraj Ketinare, Bombelj (Monte bello?), še bolj semo „Kuk“.

No! vi Talijani, povejte nam, ali so to vaša imena? In pa vode, potoki, reke — n. p. Rojan, Bočol, Ključ, Patok, Staribreg, in tje dalje v Zavljah Rožandri in še dalje Rižán — to je vse laško kaj ne? Je li ta talijanska, ali slovenska zemlja? Hribi in vode naj pričajo. Ako pa vam ni zadosti, pojedite pogledat v najstareje krestne zapisnike, pa boste videli, katerih priimkov je več ali laških ali slovenskih.

Vstal sem in počasi korakal sem ter tje, kar vprem oči na vogel grada i gledam „grb“ čuden, ki je na štiri ali pet mestih vzdian v gradove stene. Oni „grb“ nekega španjskega grofa Hoyos, mi se vidi prava podobla naše dežele: Dva ljuta zmaja z odprtim roščim žrelom se bočeta kar zgrabitū eden v agorajem levem kotu. drugi v spodnjem desnem. Evo! Primorje naše med dvema zmajema: Nemcem in Labom; ta dva prežita že stoletja da bi pogoltnila našo deželo, posebno pa od nekaj časa sem sta prav gladna. Nemeč pravi: „do Adrije je nemška dežela“, Talijan pa odvrača: „do Snežnika je laška dežela.“ Kakor burja in jug, zaganjata se na slavjanski Taber Talijan pa Nemeč, ali nado imamo, da je tako trden, da ga ne razrušita, ker ga nista mogla do sedaj s najsilnijem navalom. Tabor ostane, naj ga tudi prekratijo v Kabor ali Tiber, kakor bude tudi okoličan tršaški ostal Slovenec,

naj že nosi „hlače na gobec“ ali pa s dolzimi dopetnimi hlačniki.

Naj viharja moč razsaja
Hraste cepi, skale taja
Vendar „Tabor“ siva skala
Sred viharjev bude stala.

Letos je tudi 400letnica, od kar so vražji Turki po Krasu požigali in plenili brez usmiljenja. — Iz Bosne počemsi jih plane kacih 8000 leta 1470 na Bakar i naprej v Grobnik, Klano, Novigrad, Lokev, Bazovico, Prosek, Devin, Teržič in še čes „belo reko“ Sočo na Furlanako. Ljudje so groze bežali pred kletimi Turki na hribe in so si sezidali Tabre, katerih razvaline še dan denes po kraških višinah v zrak štrle. Sedaj ni strahu od Turkov, ker so zeló spekali, ali drugih nasprotnikov ne manjka, ki hočejo upleniti našo narodnost; proti tem je treba dušnih Tabrov, da se jim ubranimo, treba je za mladino učilnic, za odraslo mladež „čitalnic“, vsemu ljudstvu pa istinitih Tabrov, velikih narodnih zbirališč, da zahtevajo pravico i nič drugega nego pravico, ker pregovor pravi: „Dežela sirotica, kjer ne vlada pravica.“ Vsem je znano več ali manj, kako so se gazile naše najsvetejše pravice, a tem bolj veseli se vsak rodoljub, kjer vidi da se tudi prosto ljudstvo giblje, sareda, spregleduje. Tako je meni radosti srčé kipeło, ko sem v nedeljo 20. pr. m. i naslednje dneve videl slovensko trobojničoo viharati v Rocolja, i navdušeni govori in krasne pesmi, ki so se tam glasili bi mi še večjo radost vzbudili, ali — le od

daleč sem to opazoval, od „Tabra“ tržaškega, in spomnil sem se nekdanjih mojih dijaških sanjarj ter veselo si mislil:

Stojmo, stojmo dobre volje
Bo tud za nas enkrat bolje;
Pride čas — tud za nas.

Matic.

Jelica.

Novela.

(Spisal Slavjanin.)

(Dalje.)

VL

Na južnej strani spaja dolg most čes Krko Kandijo s Novim mestom. Ne vemc, ali bi imenovali Kandijo predmestje, ali samostojno selo. Zadnje jih trdi največ, opiraje se posebno na to, da imajo Kandijci svojega župana. To se ve da, Novega mesta s Dunajem, Prago i tacimi velikani ne moremo primerjati, vendar mislimo, da bi Kandija tudi kakor predmestje ne delala mestu uramote.

Koj tik mosta na pol na Krki sezidana stoji mala hišica, pri katerj bog izpod strehe roko molí, kar kaže, da je krčma. Ako je oglednejš od svnjaj, ne prikupi se ti, čes pa noter stopiš, začelš se naj-

leto z plinom razsvetliti. — Hvala Bogu, da smo tudi do te stopinje prišli.

Čuje se dalje med našimi vladnimi krogi, da šolska postava našega deželnega zborna, po koji bi imeli mi spodnjo slovensko realko, je sprejeta. — Vedremo. — *akti*

Iz Prvačine, 10. marca. — Naj Vam zopet iz našega kraja kaj pišem. Post vlada zdaj med nami; sveti čas je, potihnole so svetne veselice; vse miruje, — a kaj pravi miruje — vse ne miruje, še se čuje hrup za hrupom, bobnanje za bobnanjem; čas ne miruje, nego drvi dalje i dalje, ter tone dan za dnevom v večnost; marikteru bridko vsekano rano pusti za saboj, koje občuti rod za rodom, rodbina za rodbino, ki se dolgo, dolgo zaceliti ne more. Čas drveči — hudi čas! nam je zopet Slovincem hudo skeleče rane vsekali. V Goriškem zbori nam je vsekali eno prav gorko; zopet v Beču še huje; kaj pa v Dalmaciji? o joj! dvojno rano — rano da smo izgubili veliko mladeničev, zopet drugo, koja nam bo preobračala žepe i sušila mošnjice. Gorje na gorje, dolg na dolg, breme na breme. Nu, trpi človeška duša! O hudega časa!

Velika noč se bliža, i ž njo tudi čas pokore. Tedaj pokora vsem našim prijateljem i neprijateljem. Pokore želim vsem smrtnim našim sovražnikom, našim tlačiteljem, koji nas še vedno na zid pritiskajo, naš narod zatirajo i naše pravice z nogami teptajo; s kratka, vsem želim da bi jim čisto novo solnce v srcu zasijalo. Pokore želim (pa trde) našim slovenskim odpadnikom, tako imenovanim „renegatom“, da bi se vseh svojih grehov obtožili, kolikor so uže svoj lastni rod zaničevali, i zoper svojo lastno kri rogovili, kolikor hudobnih laži po svetu raztrobili, češ to in to hoče narod, to in to narod zahteva kar so si ovi privrženci v svojo hučo vtisnili, ter svoj lastni narod črnili, kojih takovo djanje se človeškim mislim upira. Pokore želim našim slovenskim zaspancem, pri kojih še trdi sanj vlada, želim, da se izbude i da čuvajo svoj dom ter ga branijo sovražnikov. Zdjaj ni čas več spati, nego čuvati, kajti sovražnik je zmemrom pred našimi vrati z odprtim žrelom da bi nas požrl, ter čaka bogati si plen. Torej Slovenci pozor! Na zdar!

Na noge, na noge vsak kdor je Slavjan!

Da kmalo prisaje svobode nam dan;

Da prosto bo dihal slavjanski trpin,

Vesele dni živjal namest' bolečin. *Vinko.*

lepšemu redu v pohišju. Vrh tega pa tudi krčmar skrbi za dobro dolenjsko kapljico, ktere je ta, k ljubju domačemu pridelku, jako težko dobiti. Vse to i krčmarjev obraz vabi iz mesta mnogo gostov v to ponižno nišico.

Tudi nocoj se je zbralo krog dolge mize lepo število gospe, večidel mladih ljudi pa tudi priletnejših, kteri se v družbi s mladino veselje i radujejo. Pogovarjajo se o raznih rečeh i vidi se jim, da jim je dobra kapljica že kri in jexik razvezala. Le dva mladeniča se ne menita za glasni hrup vesele družbe, ampak sedečima pri nasprotni mizi se vidi na obrazih, da imata nekaj posebnega med seboj.

„Nekako čudno mi je pri srcu. Zdi se mi, da je moja ljubezen kakor dim nad streho“, pravi Milko tovarišu, čigar žarke oči, kodrasti lasje, visoko čelo i vitka postava je delala lepega mladeniča.

„Milko, tacih nespametnih senjarij bi ne bil od tebe pričakoval!“ odgovori krepko Henrik, kakor bomo vpridajo našega novega znanca imenovali.

„Ti lahko tako govoriš, dragi moj, kajti nisi še občutil čutil, kakoršna zavdajajo ljubeče srce.“

„Res je tako. Ali zavoljo tacih babjih bedarij obupati in v prihodnost očno se osirati — ne, tega ne! in ako se tako sponasim, tedaj naj kaže vsako dete za menoj kakor za bedakom.“

„To razodeva, da o teh rečeh še nisi vsaga premislil.“

„Kakor si drago! — Samo to te prostim, pomisli staro prislovico: Kakor si postelješ tako boš ležal. Potem presudaj, ali si zadosti trden, presnati

Iz goriške okolice. Radostno sem čital po časopisnih novicah, da se naša okolica začne dramiti iz spanja in krepko gibati; kteri rodoljub pa se te narodne zavesti ne bi veselil? — Ali ta žalostna skušnjava nam Slovincem vedno naj lepše veselje kazni, da se nabajajo v naši sredini nesramni rogovileži, ki pri nepodačenih ljudeh to, kar rodoljubi dolgo časa trudapolno sejejo, s svojim bedastim rogoviljenjem v kratkih dneh uničijo. Sicer pa je veselo videti, da te baže ljudje svoj upliv med ljudstvom od dne do dne bolj pogrešajo, da pri svoji slabi pameti že danes morajo prevideti, ka se njihov nimbus bliža koncu. Posebno v Prvačini še se danes klatijo enaki rogovileži, izmed kterih dva pred vsemi slovita, ktera spadata v vrsto naših naj hujaših nasprotnikov. Dasiravno sta ta dva gospeja rojena na slovenski zemlji, in hlastno hrepenita po našem domačem kruhu, kaže vže nju strašno obličje, da sta kosmata lahona. Otroci, ki nju po naključju srečajo, se jih bojijo kakor strašne pošasti, vendar odraseni možje se njih strahovitosti kar nič ne plašijo, preziraje nju pripravljajo nam Slovincem po svojih močeh boljšo bodočnost. Razun teh lahonov se nabaja tudi v Dornberga nek nemčur, vojak na odpustu; škoda da Dežmanovi pripadniki zanj ne vedo, gotovo bi ga pri kaki volitvi za deželni zbor na Kranjskem za kandidata priporočali. Ta možak se je pri vojakihi nekoliko tajč naučil, zdaj pa misli, da mora s svojim očetom celo okolico strahovati; mi mu k temu početju želimo dober vapeh. Čudimo se pa, kako je mogoče, da se takemu nemčurju občinska služba podeli; ako je bilo do zdaj pri nas tako gospodarstvo na dnevnom redu, mi danes zoper enake nepostavnosti krepko protestiram o, ljudje, kteri vse svoje moči napejajo proti našim narodnim težnjam, naj si iščejo v oni deželi kruha, v kteri njim prijazni veter pihlja, med nami si nikoli ne pridobijo pripoznanja. ?-?

Na Ponikvah (na Tominskem) 2. marca. Kaj je to, da nikamor ne morem? Naj udarim na desno, ali na levo; naj korakam naprej, ali nazaj; povsod se mi stavijo zapreke, na vseh straneh se mi brezno odpira, ki mi strastno stopnje spod noge požira. — Je li to svoboda enakomerno med človeške otroke razdeljena? Je li to enakopravnost, ki sovražnike spreminja v brate? — Ne, ne; to je na pol sežnja globoki sneg, ki leži po vseh Ponikovskih poteh. Dokler so vetrovi tulili in z belimi muhami solnce zakrivali, ni me gnala nobena poželjivost iz hiše; ko se je pa te-le dni nebo zvedrilo in mlado solnce z gorkimi žarki svet poljubljevalo, vname se mi želja iti iz tesnobe v prosto ozračje. Toda komaj prigazim iz sence na solnce, že čutim, kaka prostost me obdaja: pri vsaki stopinji se odpira globinja snega i mi noge do stegna požira: Moj Bog! kdaj preneha ta obsedni stan? Drugi šetajo

bremena, ktera ti naklada ljubezen ali ne, in ako ne — zakaj si to si na glavo nakopal.“

„To sem premišljeval že večkrat, ali sam ne vem kako se je zgodilo. Samo to vem, samo to znam:“

Da nikdar več zdrav ne bo, kogar pušica

Pogleda bistriga v oči zadene.“

„Ne bodi mi nadležan ter ne muči me z nepraktičnem Prešernom. Meni je izmed vseh klasikov najboljše po všeči tisti del Dantovega pekla, v kterem pripoveduje, kaj je nad peklenkimi vrati zapisano. Napis je tak: nič več ne upajte vi ki ste prestopili ta vrata, kajti tu je konec misli, konec dejanj i vaskorinih hudobij.“

„I kaj češ s tem reči?“

„Nu, enako je s teboj. Stopil si skozi vrata, ktera so se za taboj zaprla, da bi odbežal i se skrili, akozi vrata ljubezni; tu je tedaj konec tvojih misli, konec tvojih dejanj in vse to je združeno v enem predmetu, v tistem, pred kterim se ljubezni pijan zvijaš v prahu.“

„O kako resnične so te tvoje besede!“ pravi vznemirjeno Milko i se globoko zamisli.

Iz teh misli ga pa zbudi glasno vpitje pri veliki mizi, gostje so se namreč razjexili nad nekim kočevjarjem, ki jih je hotel goljafati i vinska kapljica je storila, da so mu vrata pokazali i še — skozi nja pomagali. V takem hrupu ni bilo Milku, ki je tuhe kraje ljubil, več mogoče ostati, opomni tedaj svojega prijatelja, plača in odideta. (Dalje prih.)

v dolih po lepih cestah in gladkih ulicah, jaz pa se vtapljam ta pod smrekami v globinji snega za — isto plačilo!“ *A. Ž.*

Iz Dornberga, 13. sušca. Oziraje se po goriški okolici, slišimo povsod mile naše domače glasove, vse je živahno, vse se raduje in pripravlja za isti veseli dan, ko bode majka Slava ponosno razvila svojo zastavo po naših gorah in dolinah. Z izvrstnimi rodoljubi se pred mnogimi drugimi občinami lahko ponaša občina dornberška; tako je 20. svečana t. l. eden naših naj milejših prijateljev zbral v svoji hiši lepo število enakomislečih narodnjakov k skupni večerji, veselica imela je lep slavjanski značaj, mnogotero napitnic ni manjkalo. Vrh naš župan je v svojem temeljitem govoru o naših današnjih razmorah vse pričujoče do srca ganol. Njegovemu govoru se je izvrstno prilgel govor častitljivega gospoda kaplana iz Prvačine, ki je iz zgodovine našteval nesrečne dni, kteri so mnogo stoletij kalili svobodo Slovanov, izmed kterih je narod slovenski moral doživeti naj hujshe nezgode in krivice. Gosp. Vinko Gregorič, tudi iz Prvačine, razveselil nas je z svojo nalašč za ta dan zloženo pesmijo. Obema prvaškima gospodoma se srčno zahvaljujemo da sta nas obiskala, ter z svojo nazočnostjo pripomogla k boljšemu vspehu naše veselice. Tudi moram omeniti naše občinske pevce, ki so z svojim izurjenim petjem društvo razveseljevali. — Z veseljem vam še danes moram naznaniti, da se je naše bralno društvo, po prizadevanju gospoda župana in drugih rodoljubov, premenilo v narodno čitalnico. — Živela Slovenija i njeni borilci! *Janez Vedepiric.*

DROBTINE.

• (Tržaški škof) so prisli srečno iz Rima domu in imajo, kakor se nam pripoveduje, na 2 meseca odpust.

• (Cesar) namerava baje v kratkem potovati v Dalmacijo.

• (Cena za brzovajljenje, telegrafiranje) v našem cesarstvu se bode, počenski od 1. aprila t. l. zelo povišala, in se bota napravila samo 2 razreda. Če se bo telegrafiralo samo 20 besed 10 milj daleko, se bo plačalo 30 kr., če pa se bo telegrafiralo dalje od 10 milj kamor bodi, se bo plačalo samo 60 kr.

• (Rojsanska čitalnica) bo imela 27. t. m. prvo besedo v postu; razen govorov, deklamacij in petja igrala se bo igra „Oproščeni Jetnik“. Pričakujemo, da nas bode pri tej priliki počastilo obilo število rodoljubov. Odbor.

• (V Zadru) so pri mestnih volitvah zmagali dalmatinski narodnjaki.

• (G. dr. J. Razlag) do sedaj odvetnik v Brežicah, se je stanovno preselil v Ljubljano.

• (O Janški in Vevški glasoviti borbi med nemškimi turnarji in slovenskimi kmeti) je po malo da ne desetmesečnem preiskovanju preteklo sredo 16. t. m. stekla sodba tako, da je z Jančega obsojenih 19 (največ na 3½ leta, naj manj 4 mesece); iz Kateljna pa iz Vevč 11 (največ 1 leto, najmanj 2 dni), in vse stroške imajo povrniti sami. 13 se jih je podalo, 7 kazen koj nastopilo, drugi pa so se pritožili na viši sodnijo v Gradec. (Danica.)

• (Stare srebrne šestice od leta 1848 in 1849) se bode prijemale po 10 kr. pri c. k. kasah za zmenjavo samo do sadnjega marca t. l. Kesnej jih bo še kupovala samo c. k. denarnica na Dunaju, ali ne več po 10 kr., temuž samo po vrednosti srebra, tako, da bo vsak ki jo bo moral prodati, imel najmanje 33 procentov izgube, ker namesto 10 kr. bo dobil za šestico samo 6½ kr. in še manj, kakor je ktera šestica manj ali več že rabljena. — Slovenci! naj bolje storite, ako stare desetice b rž vrednistru novega lista „Petelinček“ v Trst pošljete (gl. zadnjo stran današnje „Zarje.“) Vsaj ne bode vaša škoda!

*) Zato imajo tisti, ki se vedno grejjo na solnci i hodijo po rožicah, še to privilegijo, da tako radi mislijo, da ste vi tam gori — medvedje! Ali si tako? *Vred.*

* (Naj vekši in morebiti tudi naj dragši evangelistar na celem svetu) je on, kterega je mati cara Velikega darovala stolni cerkvi v Moskvi. Težek je sto in šestdeset funtov in ga morata dva človeka nositi v cerkev; obložen je s samim čistim zlatom in dragim kamenjem in je veljal eden milijon in dve sto tisoč rubeljev (t. j. 1,800,000 gld.) Ali kaj je vse to blago in vsa ta dragocenost proti onemu notrajnemu blagu, ki se nahaja v njegovi knjigi!

* (Prvi snopč) „povestnice o zgodovini Trsta in njegove okolice“ bo g. J. G. Vrdelaki razposlal, kakor smo zvedeli, 9. dne meseca aprila. V Trstu se bo oddajal pri g. Uličarju nasproti pošte, kakor tudi okolici pri tistih gospodih, ki so nabirali naročnike, pa le tistim, ki so si že, ali si bodo še redno naročili vse snopče, in plačali naprej naročnino, ki znaša za celo leto 80, za pol leta 40, in za tri mesece 20, v Trstu in okolici pa vendar tudi za vsak poseben snopč samo šest soldov. Omenjenemu snopču bote pristavljeni dve podobici Trsta; iz ene se bo videlo, kakošno da je bilo to mesto leta 1670, iz druge pa, kakošno da je dan današnji. Pozneje se bo pristavil tudi naris tržaške okolice, saj kakor nam je prišlo na znanje.

Listnica Vredništva.

Gosp. F. — č v M.: Prepričani smo da je živa istina, kar ste nam pisali, vendar so danes nase razmere se take, da Vašega dopisa ne moremo prebrati. — Vse nase gg. dopisnike prosimo, naj nam nefrakirane pisma posiljajo.

V porazumljenje.

4. t. m. prenešana je bila v mrtvaško kapelo v Rojan moja umrla hčerka, stara 2 leti in pol. — Drugi dan zjutrej grem na pokopališče k sv. Ani, da vidim, kje bode zakopana. Zagledam Lajhno trugico, ki je isti moje hčerke enaka bila, odprej jo hlastno, ali kako ostrmin, opazivši, da moj otrok nij imel več lepe obleke, v kateri smo ga v trugo deli. V naglosti in v pričlo več oseb dolžim čuvaja rojanske mrtvaške kapele, da je on mojemu otroku oblačila ukradel; ravno isto pripovedovala je moja supruga v Trstu. Ali zelo sem se bil prevaril! kajti moja hčerka je 5. t. m. še celi dan ležala v rojanski kapeli, odprl sem tedaj ptujo trugo mesto one moje hčerke. Ker sem jaz na ta način čuvaja rojanske kapele po krivem dolžil, in se ve da jako razžalil, obžalujem to srčno in prosim ga tudi javno za odpusčenje.

Matiija Črne
v Rojanu, h. št. 80.

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Žaganice kranjske:			
od 10 do 14,	1200"	po f.	56 do f. 60
" 8 " 9	850	" "	36 " " 40
skurete	1200	" "	26 " " 30
remlji 3/4, nemški	" "	" "	40 " " 44
Žaganice štajerske:			
od 10 do 14,	1200	po f.	60 do f. 70
" 8 " 9	850	" "	40 " " 50
skurete	1200	" "	40 " " 45
remlji francoski 3/4	" "	" "	46 " " 50
Žaganice koroške:			
od 10 do 14	1200	po f.	90 do f. 100
" 8 " 9	850	" "	60 " " 70
skurete	1200	" "	60 " " 66
zemlji 3/4 benč.	" "	" "	70 " " —
Moka I Kaiser	..	po 10 f.	— kr. cent
II fein	..	" 9	50 " "
III mezzo	..	" 8	50 " "
Auszug	..	" 7	50 " "
" "	..	" 7	— " "
Otrobi	..	" 2	90 " "
Fežol rudeči	..	" 4	70 " "
" zeleni	..	" 4	50 " "
" rumeni	..	" 4	60 " "
" kanarin	..	" 6	50 " "
" kokes	..	" 6	— " "
Slive	..	" 7	50 " "
Maslo	..	" 50	50 " "
Slanina (špeh)	..	" 33	— " "
Seno konjsko	..	" 1	80 " "
" kravje	..	" 1	90 " "
Slama boljša	..	" 1	80 " "
" slabaja	..	" 1	60 " "
Krompir	..	" 2	30 " "

LEKARNA ZANETTI

velika zaloga špecarijskih roči, kemičnih izdelkov i zdravil na debelo.

Menotti. Hlebčki za hladilo i prva zoper kašelj. Pomorejo gatoro, Komar ne pomorejo, temu se porne denar. — Ti izvrstni hladilni hlebčki so posebno za prsne bolezni, ker sestavljene so iz raznih zelišč. Posebno dobre so za uahod in hudi otroški kašelj i sicer precej v začetku, kakor tudi pozneje, ko je postal kroničen, zoper sušico, ko se je še le začela, zoper boleznj v grlu sploh i posebno tako, ktere glas človeku jemljó i kvarijo; posebno dobri so tudi za ljudi, ki imajo pretensna prsa i kteri se ne morejo več ozdraviti.

Benzina ne sme je manjkati v nobeni rodušini. S to se precej laško vsak madož spravi iz obleke sukone ali platno, svilnate itd., in pri tem kar nič barve ne spremeni taka obleka, naj bo še tako delikatna.

Cement Dumoulin. Ta cement se prime vsake roči, stekla, porcelana, ružnan, glasa itd.

Velika zaloga Vod Rekarovih, Katalonovih iz Salesa, Rajcarjev, Viskih, Pulavskih, Sečerskih, Salsičevih, Giechberških, Del Franskih itd. itd.

Brizglje Likarilove, ki pomagajo gatoro in odpravljajo bolezni. Tanirove brizglje po sestavi profesorja Rikorda (najslavnejšega zdravnika skrivnih bolezni v Evropi). — Zdravilo je od dnanen znanprej boljše za bolezni na spolovila in sencah. — Ozdravljajo vneto Bezoato kolico, kjer imajo take boleznj sežvi, brez vsacega slabega nasledka. Sicer pa je tudi natora tega zdravila, ki je sestavljeno iz samih zelišč, poroč, da je brezkolono.

Za gluhost. Nova iznašča ukusnega trombe za gluko od Abraham. — Te trombe presegajo vse to, kar se je do zdaj iznašilo o tej stvari. Tromba, ki se dene v uho brez bolešine, ima samo en centimeter obeška, vendar ta majhna tromba napravi, da človek sliši prav dobro. Osobe se sploh potem lahko pogovarjajo i sumente po useh jim izgine nepopolnoma. Sploh ta iznašča zatre vse močice nesreče, ktere ta strušna bolezen vzrokuje. Dobiva se v samo v Trstu pri Zanetti.

Glavne zaloge: V Mantovi, Mateicich. — V Gorici, Pontoni. — Na Reci, Catti in Prodam. — V Veroni, Castrini. — V Pulji, Wassermann. — V Rovinji, Angelini. — V Koprju, Elia. — V Karfu, bratje Collas.

Olje iz jeter rib polenokv, sestavljeno z jodom i železnimi deli. To olje prav lahko jemljó odrasli i tudi najbolj nevični otroci. V kratkem se človek popravi in ohlivi tudi najbolj slabe natore. Otrokom odvrta in ozdravlja rakotke in burorje in posebno dobro je tudi za očene boleznj. Služi posebno se takrat, kader navadno olje iz jeter polenokv nič več ne more koristiti.

Kuglice zoper zlato žilo i su štatalo, slavnoga profesorja Giacomina v Padovi, vico 30 let potrjene. 83.000 ozdravljenih ljudi je zadostna priča, kako dobro je to zdravilo, ktero se je 30 let rabilo za zlato žilo, zaprtje, hipohondrijo, srčno utripanje, pokvarjeni želodec itd.

Izleček zoper mrzlico dr. Mora, ko je v 3., 4. stopnji, i za boleznj, ki izvirajo iz tega. Gotov pomoček — To zdravilo, edino svoje vrste, pomaga vsacemu, ker naravnost zatara korenine bolezni. Na tisoče ljudi, ki so se več mesecev zastoj ozdravljali tako, kakor zahteva zdravniška vednost, priča, da jim je samo to zdravilo podarilo ljubo zdravje.

Balzam zeleni ameriški Metzou zoper trganje, reumatizem i vse bolešine ki izvirajo iz njega, zoper trganje po udih, putiko, zastekino, tresenje, bolešine v stegnih, kirah in udih.

Mollov prah od Scidlitz, nor, na debelo i na drobno i f. 20 k. škaticca.

Pagliano, sirup iz Flavona, na debelo in na drobno.

Sirop dr. Lindaja, hladiven prsni, sestavljen iz čveterlega sadja, ozdravlja hudi kašelj vsake vrste, tudi otroški, vnetje grla, prs, želodca i vse take bolezni, ki izvirajo iz prehlajenja i so vnetljive. — Posebno dober je tudi za glas, i zato se priporoča vsim pevcom i pridigarjem.

Vino zoper zaprtje i revme od dr. Andurina iz Pariza. — Gotov pomoček.

Kikeriki! — Zbudite se vsi!! — Kikeriki!

Vabilo na naročbo.

Da ustrezem mnogim tukajšnjim in zunanjim rodoljubom, ki si nočejo glave beliti z berilom političnih listov, in torej se ve da ne morejo vsega umeti, kar prinaša moj humoristični list „Juri s pušo“, namenil sem si

meseca aprila t. l.

počemši, izdajati poleg „Jurija s pušo“ in „Jadr. Zarje“, poseben zabavljiv list pod naslovom:

Petelinček,

ki bode donasal za vse stanove razumljivo berilo večidel smešnega zadržaja s primernimi ilustracijami.

S tem mislim zadovoljiti mnogoštevilnim željam prostih Slovencev, kteri se hočejo za svoje krvavo zaslužene novce smijati, slovensko ljudstvo pa — ki se za čitanje sploh še premalo briga — spodbujati v zabavljivi obliki k živejšemu gibanju, ter po mogočnosti pospeševati njegov duševni razvoj.

Slovenci! Moja dva lista „Juri s pušo“ in „Jadr. Zarja“ sta živi prič, da najbolj na to gledam, da svoje častite naročnike zadovoljujem, nego na materijalni dobiček. Nadejam se tedaj, da se — enako kakor imenovana dva lista — tudi moj novi list „Petelinček“ Slovincem kmalu prikupi, i da bode vsak rodoljub za razdirjanje lista po mogočnosti skrbel.

„Petelinček“ zapoje drugo nedeljo v vsakem mesecu, obsegal bo osem velikih strani in veljal: za tri mesece 30, za devet mesecev 90 kr. — Naročnina naj se meni pošilja.

V TRSTU, na praznik sv. Jožefa 1870.

G. H. Martelanec,
vrednik v Trstu.

Kikeriki! — „Petelinčka“ vsi! — Kikeriki!